مسئوولیت متن و شکل بدوش نویسندۀ مضمون میباشد، عقیدۀ نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاین نمی باشد

یونس نگاه

۲۰۲۶ / ۱۰ / ۲۹

تجربه

سابق وقتی می‌گفتیم تجربه، می‌فهمیدیم که این مفهوم در خود معانی ضمنی زندگی و عمل را دارد. یعنی آدم‌ها آگاهی و شناختی را که بدون واسطه از رخداد یا پدیده‌ای بدست می‌آوردند تجربه می‌خواندند. اگر یکی می‌گفت من تفاوت تعلیم در مکتب و مدرسه را به تجربه می‌دانم، همه می‌فهمیدند که منظور او این است: من در مکتب و مدرسه تعلیم دیده‌ام و به تجربه آموخته‌ام که این دو شیوه آموزش تفاوت دارند.

نیاز نبود برای بیان این نکته ترکیب «تجربه زیسته» را به‌کار ببریم. تجربه نزیسته یعنی چه؟ مگر می‌شود کسی فقر نکشیده باشد ولی بگوید از فقر تجربه دارم؟ کسی در جنگ زندگی نکرده باشد، ولی بگوید تجربه‌ی نزیسته من از جنگ چنین یا چنان است؟

شاید بگویند گناه فرنگی‌هاست. آن‌ها در زبان خود «تجربه زیسته» را به کار می‌برند و از آن برای تفکیک بین تجربه‌ای که انسان با گوشت و پوست و عواطف خود بدست آورده باشد با تجاربی که از مشاهده و آزمون و بدون دخالت عواطف و احساسات بدست آورده، استفاده می‌کنند، یا هر توضیح دیگری. باز هم برای من مفهوم نمی‌شود که چرا آدم حتما از غربی‌ها تقلید کند، و اگر آنان دوست دارند هر چیزی را طبقه‌بندی کنند و هرجا پشت تفکیک و مرزکشی باشند، تاکید غیرضروری را دوست داشته باشند، معانی ضمنی کلمات را نپذیرند و بخواهند برای هر سطح از یک معنی کلمه‌ای بسازند، و اگر کلمه تازه نساختند با پسوند و پیشوند، و چسباندن کلمات توصیفی، طیف‌های موجود در معنای یک کلمه را جراحی کنند، ما هم همان کار را بکنیم؟

بسیار بی‌مزه است که صاف و سچه تجربه را «تجربه زیسته» بگوییم! ولا بی‌مزه و قلمبه است.

البته در روان‌شناسی، جامعه‌شناسی یا رشته‌های تخصصی دیگر اگر نیاز به دسته‌بندی‌های پیچیده مفاهیم است و کارشناسان در گفتگو بر سر جزئیات و ظرافت‌های درون تجارب مجبور می‌شوند چاقو گرفته «تجربه» را قاش‌قاش کنند و انواع تجارب را نام‌گذاری کنند، حق دارند، و ما کاری به کارشان نداریم. اما چرا آدم بگوید تجربه زیسته من از کوچه‌های کابل...، تجربه زیسته من از کار با رسانه‌ها...، و تجربه زیسته من از خوردن نان خشک؟

آرشیف: نو یسنده در پورتال افغان جرمن آنلاین

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارئ ته رابولي. په دغه پته له موږ سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکي په ځیر و لولئ